

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

Sermo XXVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

De sancto Ambrosio

vt postpositis oculis corporalibus. mentis lumi
ne videamur. Illis quod de oculis de quibus per Sa
lomonem dicitur. Oculi sapientis in capite eius. i.
tempore. qui est caput nostrum. qui cum corporalibus oculis
videri non possit. consequens est vt hinc intelligat
dicuntur de oculis cordis. In hoc ergo ubi vir
tute tria intelligamur quae sequuntur ad inuicem.
per que a malis omnibus purgamur. scilicet peccatorum
gnitione. contritione et remissione. Dicit ergo no
bis deus. videte oculis cordis introsum. per
lustrate conscientiam et videte mala quae fecistis. quia
nemo mundus a seorsum nec infans cuius est vni
uersi diei vita super terram. Et inuenimus infinita cri
mina peccatorum. si tamen oculos cordis dirigamus
in directum. Quod facere monemur per hieremi
am. **Diere. xxxi. vbi dicitur.** Statue tibi specu
larem. pone tibi amaritudines. et dirige cor tuum in
viam rectam in qua ambulasti. Si enim propheta
runt dicere potuit. Circumdederunt me mala quae
runt non est numerus. Et aliter. Peccaui super nu
merum arenae maris. quod nos miseri dicere pos
sumus qui peccauimus super omnem estimationem.
Quod peccatum in omnia genera peccatorum esse potuit
quod non aliquid aut affectu aut operis effectu com
miserimus. Quia quanto proximius lucifunt ratio quae
res sumus deo. tanto plura cognoscimus et vide
mus. de quo Gregorius. **Sicut viri qui apud deum ma
gis proficiunt. eo subtilius indignos se deprehē
dunt. Et quanto proximius lucifunt ratio quae
quid culpabile in se latebat inueniunt. Hinc
est quod dicitur. Ezech. vii. Adhuc puerus vide
bis abhominatōes maiores his. Quanto
verius ad deum puerimur tanto maiores ab
hominatōes videmus. Et quia omne malum vera
citer cognitum displicet. et quanto verius cognoscit
tanto magis displicet. et sic displicentia causat
dolorē. per que omnia genera peccatorum pteruntur.
Hinc est quod dicitur. **iii. Reg. xix. Spiritus domi
ni gradis et fortis subuertēs petras ante dominum
sed non in spiritu domini. quod dicitur in tali displicen
tia et contritione veraciter de peccatis. tamen quia dulcis
est dominus. et amara contritio. id dominus non sentitur
Et **Isa. xli. Triturabis mōtes et cominu
es colles. ventilabis eos. et ventus tollet et
turbo disperget eos. Per mōtes et colles peccata
pauca et magna figurat. Et sequitur in predicto lo
co. Et exultabis in domino. Nec enim duo predicta
sunt. scilicet cognitio et contritio certum signum sunt re
missionis peccatorum. Nunquam enim penitens gau
det sed luget donec percipiat veniam peccatorum.
Et sic tunc gaudet et exultat in domino. Ita enim
tria simul sunt composita. scilicet cognitio. contritio et******

remissio. quia cum peccasse nos cognoscimus me
rito statim compungimur. et in eo momento quod
ista duo simul facimus etiam remissionem accipimus.
Et sic sunt sibi inuicem coniuncta. Hinc est quod dicitur
de David. **ii. Reg. xii. Qui cum diceret. pecca
ui. Statim subiicit propheta nathan. trāstulie
dominus peccatum tuum. Tris. Sine omni interuallo la
crime penitens et remissio simul sunt. Hanc est ve
rum quatenus ad culpam siue offensam dei quam sta
tim remittit deus sine dilatione. Non oportet tamen
nihilominus homines per multa distrabi antequam
peccatum penitentia destruat per penam. **¶** Sequitur
scilicet principale. scilicet. Vigilate. In quo verbo
post mali purgationem hortamur ad boni
operatōem. Hoc enim verbo deus sepe versus est scri
ptura. hortans discipulos et nos in illis. vt super
statum nostrum solliciti vigilemus. **¶** **Mat. xxv. Vi
gilate itaque quia nescitis diem neque horam. et in plu
ribus alijs locis euāgelij. vt puta **Luce. xii. et c.**
Sunt autem tres vigilie omnino necessarie. quas
Gregorius bis breuiter trāgit dicitur. Vigilat qui suat
operando quod credit. Vigilat qui a se torpore
et negligentie tenebras repellit. Vigilat qui
ad aspectum christi hinc mentis oculos aptos. In
prima vigilia Gregorius ponit fructuosas bonorum
operum quantitates. In secunda quantitates. In tertia sci
entiarum si nostris operibus adiungimus vt illic vigi
lamus. **¶** Primo ergo vigilemus super omnia opera nos
tra. ea enim fidei commensurantes. vt vix omne
quod credimus opere adimpleamus. Cum enim iuxta
apostolum **Deb. xi. Impossibile sit sine fide pla
cere deo. Necessario est vt fide quam deus a nobis
exigit bonis operibus informemur. Quia vt dicitur
Ia. ii. Sic corpus sine spiritu mortuum est. sicut
des sine operibus. **¶** **¶** Vigilemus fidei inueneritatem
in vite nostre consideratione debemus agnoscere
Tunc enim sic fideles sumus. si quod nobis promitti
mus. operibus adimpleamus. Hinc **Bernardus. Vigile
mus super omnia opera nostra. vt omnia quae precepta sunt fa
ciamus. et quae prohibita sunt obmutramus. Nam si
vnum eorum quae prohibita sunt faciamus opera nostra non
sunt plena. nec super gregem operum nostrorum diligenter
vigilamus. de quo **Ia. ii. Qui totam legem impleuit
offendit autem in vno. factus est omnino reus. Sic patet
quod vigilare debemus super omnia opera nostra. Secundo
vigilemus super operum nostrorum quantitates. vt sic in p
rima vigilia vigilamus quod opera nostra sint multa.
sicut secunda vigilemus vt sint bona. Erunt autem bo
na. si omnem negligentiam et torpore ab eis deus re
pellamus. Hinc **ii. Paral. xix. Sit timor do
mini vobiscum. et cum diligentia cuncta facite.
tunc autem agimus cum timore domini cuncta cum ea************

fideliter et corde perfecto facimur. Cui resonat
 ap[osto]lus **Col[ossensis] iij.** Quodcumque facitis, ex animo opere
 ramini sicut domino et non hominibus. sciētes quod a domino
 accipietis retributionē hereditatis. De his
 duobus s[er]mo dicitur **Deut[eronomio] xvi.** Iuste quod iustus est
 exequris. **Et Beatus Gregorius dicit.** Duo sunt que necesse
 est ut in bonis operibus formidemur. scilicet desidia et
 fraus. Desidia pro torpore nascitur. Fraus vel
 seipsum gerit vel nulla aut pauca operatur. Fraus
 ut dicit **Beatus Gregorius in nostris operibus tribus modis com-**
 mittitur. Cum autem gratia humani cordis aut fa-
 uoris amor aut res exteriores desiderant
Solus illi in opere fraudes non facit que nec
 ad corporales res nec ad laudis verba nec ad
 humani iudicii gratiam in bonis suis operibus an-
 helat. **De** quibus predicta duo scilicet fraus et desidia
 in operibus nostris operibus abominabilia sunt apud
 deum. **Iuxta illud Dicitur xlvij.** **Maledictus**
 qui facit opus domini fraudulentum et desidiosum. **Dic-**
 est quod scribit **Job dicit eiusdem ix. ca.** Verebar
 omnia opera mea sciens quod non parceres delinquenti
 tibi. quod dicit licet ea aperte considero. quod tamen in his la-
 ter penitus ignoro. igitur tunc. **Tertio** vigilandum
 est pro opere nostrorum sanctitatem. **Que** tunc veraci-
 ter sanctificantur. cum dominus per occultam inspirati-
 onem illabit cordibus nostris. et ipsa opera nobiscum
 operatur. **Tunc** et eo quod ipse sanctus est. erunt etiam
 opera nostra sancta. **Leuiticus xxi.** Ego sanctus sum qui
 sanctifico vos. **Et** ideo ante omnia et super omnia vigi-
 landum est quod deus veniat aut recedat. **Quia**
 omne bonum nostrum ex eius accessu ad corda nostra
 promouetur. et e contra. **Idcirco** vigilare debemus
 cum venerit et pulsauerit et festum apiamus
 ei **Luca xij.** Beati sui illi quos cum venerit et iue-
 nerit eos vigilantes. **Proverbia viij.** **Stultus** homo
 qui audit me et vigilat ad fores meas quod tunc die.
 et obstruat ad postes ostium mei **Luca xij.** Vos
 siles hominibus expectantibus dominum suum quoniam reuer-
 tat a nuptiis. ut cum venerit et pulsauerit co-
 festum apiant ei. **Vigilare** nihil aliud est quam
 diligentissime obstruere internos motus affe-
 ctuum nostrorum. qui ex dei presentia alterant et variant
 ad diversa genera gratiarum. nunc enim promimur
 ad humilitatem. nunc accendimur ad caritates.
Et sic variis modis afficimur secundum quod spiritus
 sanctus nos cognouerit idigere et nos digna-
 tur promouere. **Et** ideo valde attente obstruade
 sunt vie eius. **Unde** scribit **Job eiusdem iij.** **Qua-**
 si furtive suscepit auris mea venas susur-
 rii eius. **Quod** expones **Gregorius dicit.** **Quasi** furti-
 ve venas susurrus sui agit nobis deus. cum no-

bis latent insinuat quibus modis ad nostre intel-
 ligentie aure venit. **Venit** enim aliquando ad nos
 amore. aliquando timore. **Copugit** aliquando presentia
 sui ipsius desiderium nostrum in diligendo. **Aliquando**
 erigit mentes nostras ad eterna. ut postmodum
 temporalia vilescant. **Aliquando** nobis nostra mala aperit
 et ad nos instruit ut de alienis malis etiam
 doleamur. **Aliquando** aliena mala nostris obrutibus
 obicit. et copugatos nos mirabiliter a nostra
 prauitate nos corrigit. **Venas** itaque susur-
 rii diuini audire furtive est diuine inspiratio-
 nis modos occulte suscipere et tenere. **Latet**
 ter quippe ad nos venit ad nos ut in eius presentia pro-
 moueamur **Et** iterum ad nos recedere se silare
 iterum auide requirit. cogitantes enim atque dicentes
Hanc nobiscum domine **Luca xxij.** **Et** hoc est quod
 dicit **Bernardus.** **Quoniam** deus ad nos veniat aut quo-
 vadit aliquando piculose ignorat. **Cum** enim gratia
 sue dona circa nos dispensat spissitatis vigi-
 lant aduertere ne aut ingratum aut repudiatum
 stas. nam cum aliquando copiose profundat aliquando gra-
 tiam subtrahat si ille vicissitudines vigilan-
 tissime non obseruant. in hoc genus miserie
 incidit. sic ut nec presentem glorifices nec ab-
 sentem desideres. **Nempe** quidem ad hoc rece-
 dit ut auideus teneatur. et si abesse contingat de-
 siderabiliter queratur. **Cum** autem abesse nescitur
 quod requiret tunc. **Vigilat** ergo ut dicit **Grego-**
 rius. **quod** ad aspectum veri luminis oculos mentis aper-
 tos tener. **Ista** est nobilissima vigilia inter
 omnes. quam cito perducit boiem ad perfectum. **Et**
Sequitur tertium principale scilicet **Orare.** per
 quod ut dixi nos et opera nostra ad plenam
 perfectionem sanctificamur. **Sicut** enim per actum
 videndi purgamur. et per actum vigilandi ad
 bonum incitamus. sic per actum orandi sancti-
 ficamur. **Dicit** enim ipsa veritas **Jobis vi.**
Verba que ego locutus sum spiritus et vira
 sunt. **Quanto** crebrius ruminant. tanto ex-
 cis homines verius sanctificantur. **Item**
iiij. **Sanctificatur** homo per verbum dei et orati-
 onem. **Est** autem differentia inter sanctitates
 scilicet vigilię et istam. **Quia** illa est operum. ista
 vero orationum. et utriusque exercitium facit af-
 fectiones sanctas. et per consequens boies san-
 ctos. **dicit** **Bernardus.** **Affectio** sancta facit ho-
 mines sanctos. **De** his duabus sanctificatio-
 nibus dicit **Apocalypsis vlti.** **Qui** sanctus est san-
 ctificetur ad hoc. quod dicit. **Qui** sanctus est sancti-
 ficatio. sanctificetur ad hoc. scilicet per ter-
 tiam sanctificationem. **Sunt** autem triplices
 species orationis pre ceteris sanctiores. que

De sancto Marco

et triplici genere deuotionis dño offeruntur. scz filialis. sponsalis et diuinalis. Filialis ozo est quā filij offerunt deo vt pzi. quā tunc effundim? cū p portioza et pfectioza et exercitia sublato timore pctōzū et horroze iudiciozū dei. et dulci affectu diu ozam? stantes in eo affectu corā deo ipm dulciter amātes et fiducialiter ozātes. de pziis affectu nihil oino hesitātes. sicut filius añ pziem respentātes specie naturalis filij q̄ semp dulciter et fiducialiter ozauit **Joh. xi.** Ego scio q̄a semp me audis. Hinc est q̄ dicit apostol? **Gal. iij.** Quā autē estis filij dei misit deus spm filij sui in corda vza clamātem **Abba pzi.** Dulcissimum est nomē pziis in ore filij. Si enī spū qui a pziē procedit in filij. ozamus deū. suspirātes ad patriā. quō pater hanc ozonem repellere pōt et eā nō acceptare. nequaquā. Hāc ozonē docuit nos **Mat. vi.** saluator nri dī. Sic ozabitis. pzi nri qui es in celis rē. Ecce a paterno nomie docet ozationē inchoare. Scda ozo dicit sponsalis. Que ozo ex tali affectu amoris deo offertur q̄ casta sponsa sponso suo. que non diligit aliud nec querit aliud nec desiderat nisi spōsum. nā siue eā corripiat. siue duruz se exhibeat. siue etiā pctuat. siue q̄cūq; modo indignatiōis oculo ipam respiciat. diligit eū vt sponsum suū. Sic ozo sponsalis ozat deum nō ppter grām impetrādā vel q̄d cūq; aliud. sed ozat deū ppter ipm soluz. dicendo cū **Ps.** Quid enī mihi est in celo. et te q̄d volui sup terrā. Et subdit. **De** cor dis mei et pars mea deus in eternū. In hac ozone ania suspensa incipit languere et pze impatienti desiderio estuare. In hā affectu dicit sponsa in **Cantic.** Stipate me floribus. fulcite me malis. qz amore lāgueo. Et iterū interpellās omnē celi militiā. d. Punciate dilecto meo qz amore lāgueo. **Unō Bern.** Subtractio rei amate est augmētatio desiderij. quo necesse est affici mentem amātis vehemēter eo absente. Frustra ei nisi fallor. sit vt languentis anie q̄s tentet lenire dolorē quē intus gerit ex vulnere amoris nisi solus amator. Ad hunc affectū currunt omnes ozones que petūt se dei p̄sentia consolari. Tertia ozo est et dicit diuinalis. que de pleno p̄mptuario omnij gratiarū ex fructiōe diuine p̄ntie dño exhibetur. p quā et omnes sancti inebriant. Juxta illud **Ps.** Inebriabunt ab yberrate dom?

tue. et torrente voluptatis tue potabis eos. Pre nimia delectatiōis dulcedine detrun cate ozones vel potius eructuate dño ena porāt vt deficiūt in ozone. nesciētes ipi q̄d loquunt. Tam in figura q̄ in scriptura de uotis homibz hoc legimus euenisse. In figura legit hoc. i. **Reg. i.** de Anna mfe **Sa muelis.** vbi dicit de ea. **Donebant** labia eius et vox penitus non audiebat. Estima uit ergo heli sacerdos eam temulētrā. et dixit ei. **Usquo** ebria eris. **Digere** paulisp̄ vinū quo mades. **Que** r̄ndit. **Nequaquā** domine mi. **Vinū** enim et omne q̄d inebriare potest nō bibi. sed effudi animā meā in cōspectu domini rē. Similiter i scriptura tales ozones iuenim?. De quo **Bernardus** sup illud **Canticor.** **Dilectus** meus mihi et ego illi. dicit iter cetera. Ad quid loquitur sponsa mihi. ad nihil aliud nisi q̄ mirabiliter delectata. nec omino tacere potuit. nec tamen q̄d habuit exprimere potuit. **Fla grans** enī amor. p̄sertim diuin? cum se exhibere non pualet. nō attendit quo ordine qua ve lege verborū ebulliat. interdū nec verba exquirunt nec voces. sed solis suspirijs est contentus. Inde est q̄ qui hmoi sancto amore flagrat nō considerat quid. qualiter et quādo loquat. sed quicq̄d in mentē venerit p̄tingenti modo et casualiter enunciat sine eructuat. Ad quā eructuationē in p̄nti. et in futuro ad plenā repletionē nos pducatur iesus christus rē.

De sancto Marco. Sermo XXV.

Similis factus est leoni in operibus suis. **J. Machab. iij.** Sanct? p̄p̄ta **Ezechiel** in veteri testamēto. Et **Johānes** in **Apocal.** beati **Marci** sub figura leonis. cū alijs euāgelistis p̄viderunt. nec immerito. Quia p̄ viuificū suū euāgelij virtute mirifica dei eccliam edificauit. Cuius vita gloriosa. sicut in passionali legitur et crebra miracula attestant ipm merito p̄ leonem figurandū. Ad nostrā ergo etiam eruditionē hec verba reflectamus. aliquid eligentes quod ad laudez dei et huius sancti. et mores nostros edificet. **Nā** vt ait **Augustin?** nullus maior deo et omnibz sanctis bonoz poterit exhiberi q̄ q̄ eos. p̄ nostris